

ת"פ 46518/11/20 - מדינת ישראל נגד פלוני

בית משפט השלום בראשון לציון

ת"פ 46518-11-20 מדינת ישראל נ' פלוני (עציר)

לפני כבוד השופט אילה אורן

מדינת ישראל

מאשימה

נגד-

פלוני

נאשם

החלטה

1. לפני בקשה לעיון חוזר בהחלטה כי הנאשם אינו מסוגל לעמוד לדין, אשר הוגשה לפי סעיף 21א לחוק טיפול בחולי נפש, התשנ"א - 1991 (להלן: "חוק טיפול בחולי נפש"), על-ידי המשנה לפרקליט המדינה (עניינים פליליים) עו"ד שלמה למברגר, מתוקף הסמכות המוקנית ליועץ המשפטי לממשלה. תוך כך התבקש חידוש ההליכים המשפטיים נגד הנאשם.

רקע והשתלשלות ההליכים

2. ביום 18.11.20 הוגש נגד הנאשם כתב אישום בגין ארבעה אישומים בגדר יחסו לו ביצוע עבירות תקיפה הגורמת חבלה של ממש כלפי בת-זוג, שתי עבירות אימים, הפרת הוראה חוקית והפרעה לשוטרי בעת מילוי תפקידו, לפי סעיפים 380 בצירוף 382(ג), 192, 287(א) ו-275 לחוק העונשין, התשל"ז-1977 (להלן: "חוק העונשין").

3. לבקשת הנאשם התקבלה בעניינו חוות דעת פסיכיאטרית מטעם הפסיכיאטרית המחוזית, על-ידי המרכז לבריאות הנפש "לב השרון" מיום 23.11.20 (להלן: "חוות הדעת הראשונה"), אשר קבעה כי הנאשם אינו כשיר לעמוד לדין מחמת מחלת נפש במובנה המשפטי, וכי בעת ביצוע העבירות המיוחסות לו היה הנאשם, בסבירות גבוהה, לא אחראי למעשיו.

4. ביום 25.11.20, בהתאם לעתירת הצדדים ובהמשך להסכמתם לממצאי חוות הדעת, הופסקו ההליכים המשפטיים נגד הנאשם לפי סעיף 170 לחוק סדר הדין הפלילי [נוסח משולב], התשמ"ב - 1982 (להלן: "החסד"פ"), וניתן צו אשפוזו לפי סעיף 15(א) לחוק טיפול בחולי נפש, למשך התקופה המרבית בת שש שנים.

5. ביום 15.12.20 דנה הוועדה הפסיכיאטרית בעניינו של הנאשם וקבעה כי הוא אינו שרוי במצב פסיכוטי והורתה על המרת צו האשפוז לעיל בצו טיפול מרפאתי כפוי. החלטת השחרור מצו האשפוז עוכבה למשך 10 ימים במהלכם הוגשה הבקשה דעסקין.

6. עם הגשת הבקשה, ביום 17.12.20, לבקשת המאשימה הורתי על קבלת חוות דעת מטעם הפסיכיאטרית המחוזית בסוגיית כשירותו של הנאשם לעמוד לדין עתה.

7. ביום 20.12.20 התקבלה חוות דעת עדכנית מטעם הפסיכיאטרית המחוזית, שנערכה על-ידי המרכז לבריאות הנפש "נס ציונה" מיום 17.12.20 (להלן: "חוות הדעת העדכנית"), בה נקבע כי הנאשם כשיר לעמוד לדין.
8. בדיון שהתקיים בו ביום, עתרה ב"כ המאשימה, עו"ד נגה מזור שגב, לחידוש ההליכים נגד הנאשם על יסוד חוות הדעת העדכנית ובאין חולק כי הנאשם כשיר לעמוד לדין.
9. ב"כ הנאשם, עו"ד ארז נגה, התנגד לחידוש ההליכים וטען כי אף אם הנאשם כשיר לעמוד לדין, הרי שלפי סעיף 21א(א) לחוק טיפול בחולי נפש, על בית המשפט לבחון אם נסיבות העניין מצדיקות את חידוש ההליכים נגדו. לפיכך נטען כי משנקבע בחוות הדעת הראשונה כי הנאשם אינו אחראי למעשיו, והיות שהמאשימה הסכימה לממצאי חוות הדעת בדיון מיום 25.11.20 - אין הצדקה לחזרתה מהסכמה זו, עליה הסתמך הנאשם, ויש לדחות את הבקשה לחידוש ההליכים נגדו.
10. ב"כ המאשימה טענה כי שעה שנמצא כי נאשם כשיר לעמוד לדין, בסמכות היועץ המשפטי לבקש את חידוש ההליכים נגדו, וכי בירור השאלה האם נסיבות העניין מצדיקות את העמדת הנאשם לדין מסורה לו. לתמיכה בטענתה הפנתה ב"כ המאשימה לפסיקה אליה אתייחס בהמשך.
- עוד הבהירה עו"ד מזור שגב, כי המאשימה חולקת על ממצאי חוות הדעת הראשונה אשר למסקנה בגין אחריותו הפלילית של הנאשם לביצוע המעשים המיוחסים לו בכתב האישום, ונטען כי סוגיה זו טרם נדונה וממילא לא הוכרעה משהופסקו ההליכים נגד הנאשם.

דין והכרעה

11. סעיף 21א לחוק טיפול בחולי נפש מסדיר את הסוגיה שלפניי ומורה כדלקמן:

"21א(א) מצא היועץ המשפטי לממשלה כי אף שנאשם נמצא בטיפול מרפאתי על פי צו של בית משפט לפי סעיף 15(א) או על פי החלטת ועדה פסיכיאטרית לפי סעיף 28(ב), יש יסוד סביר להניח כי הוא מסוגל לעמוד לדין, וכי נסיבות העניין בכללותן מתאימות להעמדתו לדין, רשאי היועץ המשפטי לממשלה לפנות לבית המשפט בבקשה לעיון חוזר בהחלטה כי הנאשם אינו מסוגל לעמוד לדין מחמת היותו חולה.

(ב) לא יקבע בית המשפט כי נאשם כאמור בסעיף קטן (א) מסוגל לעמוד לדין, אלא לאחר קבלת חוות דעת פסיכיאטרית, ויחולו לעניין זה הוראות סעיף 15(ג), לפי העניין."

הנה כי כן, הוראת החוק ברורה ומקנה סמכות ליועץ המשפטי לממשלה לפנות לבית המשפט בבקשה לעיון חוזר בהחלטה על הפסקת ההליכים נגד נאשם, לעתור לקבלת חוות דעת לבחינת כשירותו של נאשם לעמוד לדין ומניה וביה לבקש את חידוש ההליכים המשפטיים נגדו.

12. כפי שהפנתה המאשימה בטיעוניה, אך לפני ימים אחדים נדונו השאלות הצריכות בעניינו בע"פ (מרכז-לוד) 4654-06-20 **מדינת ישראל נ' אלקיים** (9.12.20) (להלן: "עניין אלקיים"). בפסק הדין נקבע הליך בחינת בקשה לחידוש ההליכים בעניינו של נאשם ששוחרר מצו אשפוז לטיפול מרפאתי כפוי. בשלב הראשון, על בית המשפט לקבוע אם חל שינוי נסיבות בכשירותו של הנאשם לעמוד לדין. ככל שיקבע בית המשפט כי נאשם כשיר לעמוד לדין, יחול השלב השני, אז יורה בית המשפט על חידוש ההליכים בהתאם לבקשת היועץ המשפטי לממשלה אשר לו מסורה הסמכות להכריע אם נסיבות העניין מתאימות להעמדתו המחודשת של הנאשם לדין. ראו סעיף 35 לפסק הדין בעניין אלקיים:

"[...] בטרם רשאי יהיה היועמ"ש לחדש את ההליכים נדרש כי בית המשפט, שרק הוא מוסמך להכריע בשאלת הכשירות הנפשית, יבחן את מצבו העדכני של הנאשם ויחליט האם השתנו הנסיבות אם לאו. ככל שימצא כי לנוכח מצבו הנפשי העדכני של הנאשם אין הוא כשיר עדיין לעמוד לדין, לא יחודשו ההליכים, ואם יוחלט כי השתנו פני הדברים כך שכיום, בשונה ממועד הוצאת הצו, הנאשם כשיר- יאושר חידוש ההליכים."

13. זאת ועוד, בעניין אלקיים נקבע כי אין בית המשפט בהליך הפלילי מוסמך לבחון את סבירות החלטת היועץ המשפטי לחידוש ההליכים לפי סעיף 21א לחוק טיפול בחולי נפש. הובהר כי פסיקת בית המשפט העליון, מימים ימימה, קבעה כי ביקורת בית המשפט על הגשת כתבי אישום מצומצמת ושואבת סמכותה מסעיף 149 לחסד"פ, וזאת אך במקרים שבו הוגש כתב אישום בחוסר סמכות או בהתקיימה של "הגנה מן הצדק". קרי, ביקורת שיפוטית תתאפשר במסגרת דיון בטענות מקדמיות שיכול שיעלו **לאחר** חידוש ההליכים (וראו רע"פ 7052/18 **מדינת ישראל נ' רותם** (5.5.20) בו נדחתה "דוקטרינת הביקורת המנהלית" שביקשה להרחיב את סמכות בית המשפט לביקורת מנהלית במסגרת ההליך הפלילי).

וכך נקבע בסעיף 53 לפסק הדין בעניין אלקיים:

"[...] מלאכתו של בית המשפט בהליך שכזה מתמצה בבחינת מצבו הנפשי העדכני של הנאשם ובקביעה האם שב הוא להיות כשיר לעמוד לדין. בית המשפט בהליך הפלילי אינו מוסמך לבחון את סבירות ההחלטה להעמיד לדין, ואין בהוראות המפורטות בסעיף 21א כדי להוביל למסקנה אחרת או להחרגת המצב אותו מסדיר הסעיף מהכלל הרחב בדבר היעדר התערבות בשיקול דעת היועמ"ש. ככל שסבורה ההגנה כי במקרה כזה או אחר, כמו המקרה שלפנינו, מתעוררים שיקולים המצדיקים הימנעות ממיצוי הדין עם הנאשם, רשאית היא לעורר סוגיות אלה בהתאם לכלים המנהליים המוקנים לה בהליך הפלילי העתידי, ובראשם טענת הגנה מן הצדק, על סעדיה המגוונים, לרבות ביטול כתב האישום במקרים המתאימים." (הדגשה לא במקור א.א.)

מן הכלל אל הפרט

14. חוות הדעת העדכנית בעניינו של הנאשם קבעה כי הוא כשיר עתה לעמוד לדין, ועל כך אין חולק. אשר על כן, בהתאם להוראת סעיף 21א(א) לחוק טיפול בחולי נפש בדין התבקש חידוש ההליכים נגד הנאשם, וכך אורה.

15. בשולי הדברים יצוין, כי אף אם נקבע בחוות הדעת הראשונה כי הנאשם לא היה אחראי למעשיו בעת ביצוע העבירות המיוחסות לו מחמת מחלת נפש, אין בכך בסיס לדחיית הבקשה לחידוש ההליכים נגדו, היות שמדובר בבקשה המסורה לשיקול דעתו של היועץ המשפטי לממשלה.

16. זאת ועוד, לא מצאתי ממש בטענת ב"כ הנאשם כי שעה שהסכימה המאשימה לממצאי חוות הדעת הראשונה, היא "מושתקת" מלטעון טענות בעניין כשירותו המהותית של הנאשם ומונעה מלכפור בממצאי חוות הדעת, שכן מקובלת עליי הטענה שסוגיית הכשירות המהותית טרם נבחנה וממילא לא הוכרעה על-ידי בית המשפט. ומאליו מובן כי עם חידוש ההליכים יוכל הנאשם להעלות טענותיו בסוגיית כשירותו המהותית לביצוע המיוחס לו.

17. ודוק, הצדדים הסכימו על הפסקת הליכים נגד הנאשם בהסתמך על חוות הדעת הראשונה, בהתאם לע"פ 9078/09 פלוני נ' מדינת ישראל (14.2.12), וזאת במובחן מהסכמה בהתאם לרע"פ 8601/15 אשקר נ' מדינת ישראל (15.5.17) בו נקבע כי הסכמת המאשימה לממצאי חוות הדעת הן בנוגע לכשירות הדיונית והן בנוגע לכשירות המהותית יביאו לזיכוי הנאשם מחמת קיומו של סייג אי השפיות, לפי סעיף 34 לחוק העונשין.

לסיכום

18. בהתאם לחוות הדעת העדכנית מיום 17.12.20, ובאין חולק על ממצאיה, אני קובעת כי הנאשם כשיר לעמוד לדין ומורה על חידוש ההליכים המשפטיים נגדו.

ניתנה היום, ז' טבת תשפ"א, 22 דצמבר 2020, בנוכחות
הצדדים.